

KHANSELE YA BOLENG YA DIKGWEBIŠANO LE MEŠOMO (QCTO)

Manyuale ya Molao wa Tšwetšopele
ya Pihlelelo ya Tshedimošo (PAIA)

O hlagišitšwe go ya ka karolo ya 14
ya

Molao wa Tšwetšopele ya
Pihlelelo ya Tshedimošo wa 2000

(Molao 2 wa 2000)

Janaware 2019

Mohlankedipharephare wa Tshedimošo wa QCTO ke :

Leina: Mna Vijayen Naidoo
Aterese ya Poso: Private Bag X278, Pretoria, 0001
Aterese ya Moago: 256 Glyn Street, Hatfield, Pretoria, 0083
Nomoro ya mogala: 012 003 1800
Aterese ya imeile: info@qcto.org.za

Mohlankedipharephare wa Tshedimošo o kgethile ka mo go swanetšego batho ba lego ka mo tlase e le Batlatšamohlankedi wa Tshedimošo bakeng sa go kgonthišetša gore dinyakwa tša Molao di phethagatšwa ka mokgwa o swanetšego le ka go se hlaole:

Motlatšamohlankedi wa Tshedimošo: Ms Ndivhudzannyi Madilonga-Khondowe
Aterese ya Poso: Private Bag X278, Pretoria, 0001
Aterese ya Moago: 256 Glyn Street, Hatfield, Pretoria, 0083
Nomoro ya mogala: 012 003 1805
Aterese ya imeile: madilonqa.n@qcto.org.za

Motlatšamohlankedi wa Tshedimošo: Ms Adri Solomon
Aterese ya Poso: Private Bag X278, Pretoria, 0001
Aterese ya Moago: 256 Glyn Street, Hatfield, Pretoria, 0083
Nomoro ya mogala: 012 003 1813
Aterese ya imeile: solomon.a@qcto.org.za

MANYUALE YA QCTO PAIA

Lenaneo la Diteng

1. Ketapele.....	4
2. Maemo a QCTO	4
3. Sebopego sa QCTO	4
4. Mešomo ya QCTO	6
5. Tshepedišo ya go kgopela direkoto go QCTO	11
6. Ditefo tša go kgopela le dikgopelo.....	12
7. Direkoto tše di swarwego ke QCTO	13
8. Pabalelo ya ditokelo	14
9. Tlhahli go Khomišene ya Ditokelo tša Botho ya Afrika Borwa go šomišeng Molao wa Tshedimošo.....	15
10. Ditharollo tše di hwetšagalago mabapi le go palelwa ke go sepedišana le QCTO	15
11. Šetule 1	16
12. Šetule 2.....	20
13. Šetule 3.....	22
14. Tumelelo.....	25

1. Ketapele

- 1.1 Manyuale ye e hlagišitšwe ke Khansele ya Boleng ya Dikgwebišano le Mešomo (QCTO) go ya ka Karolo ya 14 ya Molao wa Tšwetšopele ya Pihhlelelo ya Tshedimošo 2000 (Molao 2 wa 2000) (PAIA) bakeng sa go thuša batho bao ba kgopelago go hwetša direkoto tšeo di swerwego ke QCTO.
- 1.2 PAIA e fana ka tokelo ya semolao ya pihhlelelo ya tshedimošo ka ge go bontšhitšwe go Karolo 32 ya Molaotheo.

2. Maemo a QCTO

QCTO-

- 2.1 Ke lekala la semolao leo le hlomilwego ka go dumelelana le karolo 26G ya Molao wa Tlhabollo ya Mabokgoni (SDA);
- 2.2 E laolwa ke Molaotheo wa yona, o lego ka tlase ga SDA le Molao wa Tlhako ya Dithuto tša Bosetšhaba (NQF);
- 2.3 E lokeleditšwe e le lekala la bosetšhaba la Šetule 3A go latela Molao wa Taolo ya Matlotlo a Setšhaba (Molao wa 1 wa 1999) (PFMA); le gore
- 2.4 Ke lekala la bosetšhaba la PAIA gomme le swanetše go sepedišana le melawana ya yona bjalo ka lekala la setšhaba leo le lego ka tlase ga Molao woo.

3. Sebopego sa QCTO

Khansele:

- 3.1 Khansele ya QCTO e dirilwe ka maloko a lesometshela (16) ao a kgethilwego ke Tona, gomme ona ke a latelago:
  - 3.1.1 Badulasetulo;
  - 3.1.2 Mohlankedipharephare (CEO) wa Taolo ya Mangwalo a Thuto ya ka Afrika Borwa (SAQA);
  - 3.1.3 Mohlankedimogolo (EO) wa Taolo ya Mabokgoni a Bosetšhaba (NSA);
  - 3.1.4 Mohlankedipharephare (CEO) wa Khansele ya Boleng bja Dikgwebišano le Mešomo (QCTO);
  - 3.1.5 Mohlankedipharephare (CEO) wa Khansele ya Thuto ya Godimo (CHE);
  - 3.1.6 Mohlankedipharephare (CEO) wa UMALUSI
  - 3.1.7 Maloko a mabedi a kgethilwego ke NEDLAC [Lekgotla la Bosetšhaba la Tlhabollo ya Ekonomi le Bašomi] go emela mešomo e rulagantšwego;

- 3.1.8 Maloko a mababedi a kgwethilwego ke NEDLAC go emela dikgwebo tše rulagantšwego;
- 3.1.9 Maloko a mabedi a kgethilwego ke NEDLAC go emela mekgatlo ya ditlhologelo le tlhabollo ya setšhaba;
- 3.1.10 Leloko le lengwe le kgethwa ke Tona go emela dikgahlego tša thuto ya setšhaba le baabi ba tlhahlo bao e lego ditheo tša thuto ka ge go akantšwe ke Molao wa Thuto ya Godimo wa 1997 (Molao 101 wa 1997) le Molao wa Tšwetšopele ya Thuto le Molao wa Tlhahlo wa 2000 (Molao 16 wa 2006);
- 3.1.11 Leloko le lengwe le kgethwa ke baabi bao ba ikemetšego ba thuto le tlhahlo go emela dikgahlego tša baabi bao ba ikemetšego ba thuto le tlhahlo bao baabi ba gona e lego baabi bao ba dumeletšwego go ya ka SDA; le
- 3.1.12 Maloko a mangwe a mabedi bakeng sa go emela dikgahlego tša mmušo.

3.2 Modulasetulo le maloko ba kgethwa go ya ka kwalakwatšo ya Kuranta ya Mmušo le go dula maamong a bona lebaka la mengwaga e mehlano (5) gomme ba ka kgethwa gape ge nako ya go dula maamong a bona e fela, eupša ba ka se ke ba šoma maamong ao lebaka la ka godimo ga mengwaga e mebedi ka go latelana.

Komiti Phethiši

3.3 QCTO a e hlomile komiti phethiši yeo e bopšago ke Modulasetulo wa Khansele ya QCTO le maloko a mangwe a mahlano (5), maloko a mangwe ao a kgethwago ke Khansele ya QCTO gare ga ona e swanetše go ba CEO ya QCTO.

Komiti ya Tlhahlobo ya Ditšhelete le Kotsi

3.4 QCTO e hlomile Komiti e ikemetšego ya Tlhahlobo ya Ditšhelete le Kotsi e bopšago ke maloko a 5 (Go akaretša Modulasetulo) yo a kgethilwego ke Khansele ya QCTO, gotee le leloko letee leo le emelago Khansele.

Dikomiti tše dingwe

3.5 Khansele ya QCTO e ka hloma komiti le ge e le efe enngwe go ithuša go phetha mešomo ya yona ka bokgwari. Boleloko bja dikomiti tše ga bja lekanyetšwa feela go maloko a Khansele ya QCTO; empa modulasetulo wa komiti e swanetše go ba setho sa Khansele ya QCTO.

Mohlankedipharephare le bašomi ba bangwe

3.6 Tona ya Thuto ya Godimo le Tlhahlo e swanetše go kgetha Mohlankedipharephare ka tumelelo ya maloko a Khansele ya QCTO go:

3.6.1 Tsenyatirišong dipheho tša QCTO le tsa komiti phethiši;

3.6.2 Hlokomela ditaba tša letšatši le letšatši tša QCTO;

3.6.3 Go ba gona dikopanong tša QCTO le tša komiti phethiši;

3.6.4 Thekga maanotshepedišo le tlhabollo ya pholisi;

3.6.5 Netefatša taolo e tiilego le e botse ya ditšhelete tša QCTO;

3.6.6 Okamela, go laola le go fahlolla bašomi ba QCTO; le

3.6.7 Go phetha mešongwana e laetšwego ke QCTO goba komiti phethiši nako le nako.

3.7 QCTO e swanetše go kgetha palo e kaalo ya bašomi go thuša QCTO go phetha mešomo ya yona go ya kamoo e bonago go swanetše.

4. Mošomo wa QCTO

Mošomo wa QCTO o theilwe makalenng a mabedi a motheo. Molao wa Tlhako ya Dithuto tša Bosetšhaba (NQF), (Molao 67 wa 2008) le Molao wa Tlhabollo ya Mabokgoni (SDA), 97 bjale ka ge o mpshafadišwe ka 2008.

4.1 Molao wa NQF o laela gore QCTO e swanetše:

4.1.1 Go hlabolla le go laola tlhako, go dira dipolelelo le go tsebiša Tona ka ditaba tše di amanago le tlhako ya yona;

4.1.2 Go ela hloko le go dumelelana ka mangwalo a phihlelelo dikgatong tsa thuto go netefatsa gore a dula a le nakong e bile a swanetse;

4.1.3 Go hlabolla le go nea tšhišinyo ka mangwalo a thuto go SAQA gore a ngwadišwe;

4.1.4 Go hlabolla le tsenyotirišong ya tiišeletšo ya boleng ya pholisi bakeng sa mangwalo a thuto ao a ngwadišitšwego;

4.1.5 Go boloka motheo wa tshedimošo ka dipihlelelo tša moithuti le go romela tshedimošo ka phihlelelo ya moithuti go SAQA gore di rekotwe go Tshedimošo ka Direkoto tša Baithuti tša Bosetšhaba (NLRD);

4.1.6 Go sepediša le go phatlalatša dinyakišišo; le

4.1.7 Go tsebiša setšhaba ka tlhako ya yona.

4.2 Molao wa Tlhabollo ya Mabokgoni (SDA), go Kgaolo 6C (Karolo 26F – J), o laela gore QCTO e swanetše:

- 4.2.1 Go tsebiša Tona ka ditaba ka moka tša pholisi mabapi le ditekanyetšo tša mošomo le mangwalo;
- 4.2.2 Go phetha mešomo ya yona ka go dumelelana le Molao wa Tlhabollo ya Mabokgoni le Tlhako ya Dithuto tša Bosetšhaba;
- 4.2.3 Go amogela pholisi le ge e le efe e tšwago go Tona ka go dumelelana Karolo 26F:
  - 4.2.3.1 Go beakanya le go hlabolla ditekanyetšo tša mošomo le mangwalo a thuto le go a nea Taolo ya Mangwalo a Dithuto a Afrika Borwa bakeng sa go ngwadišwa go Tlhako ya Dithuto tša Bosetšhaba;
  - 4.2.3.2 Go hloma le go hlokomela ditekanyo tša mešomo le mangwalo a dithuto;
  - 4.2.3.3 Go netefatša boleng bja ditekanyetšo tša mošomo le mangwalo a thuto le go bo tseba bakeng sa lefelo la mošomo;
  - 4.2.3.4 Go hlabolla merero ya Tlhako ya Dithuto tša Bosetšhaba;
  - 4.2.3.5 Go boledišana le Taolo ya Mabokgoni a Bosetšhaba tabeng ya go swanelega le bokgoni tša ditekanyetšo tša mošomo le mangwalo a thuto le boleng bja thuto mošomong le go ithutela mošomo
  - 4.2.3.6 Go phetha mešomo le ge e le efe e laetšwego.

4.3 Molao wa Taolo ya Matlotlo a Setšhaba

- 4.3.1 Gape QCTO e gata ka mošito o tee le Molao wa Taolo ya Matlotlo a Setšhaba (PFMA), Melawana ya Matlotlo, Molao wa Tlhako ya Pholisi ya Boabadirirelo bjo bo Ratwago (PPPFA) le Tlhako ya Taolo ya Tatellano ya Kabo.

4.4 Thulaganyo ya Pholisi ya Mmušo

- 4.4.1 Taelokakaretšo ya pholisi ya QCTO e hlalositšwe ka mo go tšwelago pele ka kgatišo ya Kuranta ya Mmušo ya 36003 le 36803 mabapi le maikemišetšo a ditlhamo tše 3 tšeo di bopago NQF. Go ya ka Kuranta ya Mmušo ya 36803, QCTO e swanetše go setša kudu tlhabollo ya mangwalo a thuto a mogato wa 1 go ya go 6 a NQF le go nagana ka mangwalo a thuto a mogato wa 7 le 8 ge e ba go ka hlokega. Go ya ka Dikuranta tšeo tše pedi tša Mmušo QCTO e dira phetho ka Pholisi ya Tlhako ya Mangwalo a Thuto a Mošomo (OQSF), yeo e dumeletšwego le go phatlalatšwa ke Khansese ka Julae 2014.

- 4.5 Taelo ya QCTO gape e huetšwa ke karabelo ya yona go bohlokwa bja Leano Tlhabollo la Bosetšhaba (NOP), Leano Tlhabollo la Mabokgoni a Bosetšhaba (NSDP) gotee le Mangwalophahlollo ka Thuto le Tlhako tša ka Morago ga Sekolo (WPPSET).

Nepokgolo ya Mangwalophahlollo ke katološo ya dikholetšhe tša TVET e beile khuetšo e kgolo go ditshepedišo tša QCTO. Gape QCTO e tšweleditše leano (le bitšwago Ponelopele 2020) bakeng sa go arabela tlhokegong ya go nolofatša NQF le go nea mokgwa wa tiišeletšo ya boleng ya maleba kudu.

4.6 Maatla le Mešomo ya QCTO

4.6.1 QCTO e ikarabela bakeng sa:

- 4.6.1.1 Go hloma le go hlokomela Tlhako ya Mangwalo a Thuto a Mošomo (OQSF);
- 4.6.1.2 Go hlabolla le go hlokomela mangwalo a thuto;
- 4.6.1.3 Go dumelela Baabi ba Ditirelo ba Tlhabollo ya Mabokgoni;
- 4.6.1.4 Go Dumelela Mafelo a Tekolo;
- 4.6.1.5 Tekolo;
- 4.6.1.6 Setifikeiti;
- 4.6.1.7 7 Tlhabollo ya Nyakišišo le Tsebo; le
- 4.6.1.8 Taolo ya Motšeakarolo le Boboleledi

4.6.2 Maikarabelo a QCTO a tšwa go Molao wa NQF le peomolao ya yona e hlomilwego, e lego SDA. Go ya ka peomolao ye, QCTO e swanetše;

- 4.6.2.1 Go hlabolla maikemišetšo a NQF;
- 4.6.2.2 Go eletša Tona ditabeng tše di amanago le motheo wa mangwalo a thuto a mošomo le ditaba ka moka tša pholisi mabapi le ditekanyetšo tša mošomo le mangwalo a thuto;
- 4.6.2.3 Go hlabolla le go laola motheo wa mangwalo a thuto a mošomo;
- 4.6.2.4 Go sepedišana le pholisi le ge e le efe e lokolotšwego ke Tona go ya ka karolo ya 26F ya SDA goba e laetšwe ke Tona go ya ka karolo 8(2)(b) ya Molao wa NQF;
- 4.6.2.5 Go sepedišana le taelo le ge e le efe e ngwadilwego e lokolotšwego ke Tona go ya ka karolo 26H(5) ya SDA; le

4.6.3 Go ela hloko tlhahlo ya Tona go ya ka karolo 8(2)(c) ya Molao wa NQF. QCTO e ikarabela bakeng sa;

- 4.6.3.1 go hloma le go hlokomela ditekanyetšo tša mošomo le mangwalo a thuto;

- 4.6.3.2 tiišeletšo ya boleng bja ditekanyetšo tša mošomo le mangwalo a thuto le go ithutela mošomong le go ithuta mošomo;
- 4.6.3.3 go hlama le go hlabolla ditekanyetšo tša mošomo le mangwalo a thuto le go a romela go SAQA gore a ngwadišwe go NQF; le
- 4.6.3.4 go netefatša boleng bja ditekanyetšo tša mošomo le mangwalo a thuto le go ithutela mošomong le go ithuta mošomo.

4.6.4 QCTO gape e swanetše:

- 4.6.4.1 Go boledišana le NSA tabeng ya go swanelega le bokgoni tša ditekanyetšo tša mošomo le mangwalo a thuto le boleng bja thuto mošomong le go ithutela mošomo;
- 4.6.4.2 Go boledišana le SAQA, Umalusi, CHE le makala a boprofešenale ao a ikarabelago bakeng sa go hloma ditekanyetšo le mangwalo a thuto goba tiišetšo ya boleng ya ditekanyetšo le mangwalo a thuto;
- 4.6.4.3 Mabapi le mangwalo a phihlelelo dikgatong tša thuto-
  - (i) Go ela hloko le go dumelelana ka mangwalo a phihlelelo dikgatong tša thuto ka ge go boletšwe go karolo 13(1)(g)(i) ya Molao wa NQF; le
  - (ii) go netefatša gore di dula di le nakong e bile di swanetše;
- 4.6.4.4 Mabapi le tlhako ya mangwalo a thuto a mošomo:
  - (i) ke go hlabolla le go tsenyatirišong pholisi le maemo go gopotšwe ka pholisi le maemo a boletšwego go karolo 13(1)(h)(i) ya Molao wa NQF bakeng sa tlhabollo, go ngwadiša le go phatlalatšwa ga mangwalo a thuto;
  - (ii) ke go hlabolla le go tsenyatirišong pholisi le maemo go gopotšwe ka pholisi le maemo a boletšwego go karolo 13(1)(h)(iii) ya Molao wa NQF bakeng sa go hlahloba le go amogela kgoboketšo le phetišo ya ditšhelete pele ga dithuto;
  - (iii) ke go netefatša tlhabollo ya mangwalo a bjalo a thuto le/goba go arolelana mangwalo a thuto ge go nyakega, e lego seo se ka akaretšago go tšea magato a swanetšego bakeng sa go lekola diphihlelelo tša go ithuta; le
  - (iv) go bolelela mangwalo a thuto goba go a rolelana le SAQA gore a ngwadišwe;
- 4.6.4.5 Mabapi le tiišeletšo ya boleng ka tlhako ya mangwalo a thuto a mošomo, e swanetše:

- (i) go hlabolla le go tsenyatirišong pholisi mabapi le tiišeletšo ya boleng;
- (ii) go netefatša phethego le potego ya tiišeletšo ya boleng; le
- (iii) go netefatša gore tiišeletšo e bjalo ya boleng bjale ka ge e nyakega bakeng sa tlhako ya mangwalo a thuto a mošomo e a phethagatšwa;

4.6.4.6 Mabapi le tshedimošo e swanetše:

- (i) go boloka motheo wa tshedimošo mabapi le diphihlelelo tša moithuti le ditaba tše di amanago le tšona; le
- (ii) go romela tshedimošo e bjalo ka sebopego seo se laetšwego ke SAQA gore e rekotwe ka go motheo wa tshedimošo wa direkoto tša bosetšhaba tša baithuti ka ge go boletšwe go karolo 13(1)(l) ya Molao wa NQF;

4.6.4.7 Mabapi le ditaba tše dingwe:

- (i) go swara le go phatlalatša dinyakišišo ditabeng tše bohlokwa tša mabapi le tlhabollo le tsenyotirišong ga tlhako ya mangwalo a thuto a mošomo; le
- (ii) go tsebiša setšhaba mabapi le tlhako ya mangwalo a thuto a mošomo.

4.6.4.8 QCTO e swanetše go phetha mešomo le ge e le efe e mengwe:

- (i) e nyakwago ke SDA goba Molao wa NQF; goba
- (ii) e fiwago ke molawana wa ka tlase ga SDA goba o sepedišana le Molao wa NQF yeo Tona e ka e laelago; le gore
- (iii) QCTO e na le matla ao ka moka ka ge a le bohlokwa go e kgontšha go phetha mešomo ya yona.

4.7 Kemedi ya mešomo ya QCTO

4.7.1 QCTO e kare ka go ngwala goba ka baka la maemo a mangwe e abele e mengwe ya mešomo ya yona go:

4.7.1.1 Mohlankedipharephare wa QCTO;

4.7.1.3 komiti ya QCTO;

4.7.1.4 lekala la bosetšhaba le itekanetšego la bokgabo le hlomilwego go ya

ka karolo 26A ya SDA;

4.7.1.5 SETA; goba

4.7.1.6 Lekala le ge le lefe le swanetšego.

4.7.2 Kemedi ya ka tlase ga serapa 4.7.1:

4.7.2.1 e swanetše go ba ka mokgwa wa go ngwalwa gomme e hwetšagale gore e hlahlobje ge e kgopelwa ke leloko la setšhaba

4.7.2.2 e swanetše go bontšha melawana le dithibelo tša kemedi

4.7.2.3 e swanetše go sepedišana le ditšhelete tše lekanego go phetha mošomo;

4.7.2.4 ga se lejelathoko mešomong e abetšwego ke QCTO gomme QCTO ka nako le ge e le efe e ka hlahloba, go lokiša goba go phaela ka thoko sephetho le ge e le sefe seo se dirilwego ka tlase ga kemedi;

4.7.2.5 ga e thibele mešomo ya QCTO ka boyona; le gore

4.7.2.6 e ka phumulwa ke QCTO ka nako le ge e le efe.

5. Go dira kgopelo ya phihlelelo ya rekoto go QCTO

5.1 Kgopelo ya phihlelelo ya rekoto go QCTO e swanetše;

5.1.1 Go nyalelana gabotse le Foromo C ya Koketšo **B** ya Molawana wa mabapi le Tlhabollo ya Phihlelelo ya Tshedimošo (GNR 187, GG 23119 wa 15 Febereware 2002). Gore e bonwe gabonolo, foromo ye e tšweleditšwe e le Šetule1 ka go manyuale ye;

5.1.2 Go romelwa go Mohlankedi wa Tshedimošo wa QCTO, gotee le ditefelo le ge e le dife tše di swanetšego tša kgopelo, go e nngwe ya diaterese, diaterese tša elektroniki goba tše lego ka mo tlase:

- Aterese ya Poso: Mohlankedi wa Tshedimošo

Private Bag X278

Pretoria

0001

- Aterese ya Moago: Mohlankedi wa Tshedimošo
256 Glyn .Street
Hatfield
Pretoria
0083

- Imeile: info@qcto.org.za

5.2 Foromo ya kgopelo e swanetše:

- 5.2.1 go nea dintlha ka botlalo go kgontšha QCTO go lemoga bobedi: mokgopedi; le rekoto goba direkoto tšeo di kgopelwago;
- 5.2.2 go bontšha mokgwa woo phihlelelo ya tshedimoso e kgopalwago ka wona;
- 5.2.3 go bontšha aterese ya poso goba nomoro ya fekese tša mokgopedi Rephabliking ya Afrika Borwa;
- 5.2.4 go bontšha gore mokgopedi wa maleba o ikemišeditše go šireletša le go bolela lebaka la go kgopela rekoto e le go šireletša tokelo yeo;
- 5.2.5 gore ge eba go tlaleletša karabong e ngwadilwego, mokgopedi a rata gore a tsebišwe sephetho sa kgopelo ka mokgwa o mongwe, o kgopelwa gore o laetše mokgwa woo le go fa dintlha tše di hlokagalago ka botlalo gore go fihlelelwe dinyakwa ka moka tša kgopelo ya gago; le
- 5.2.6 Ge e ba kgopelo e dirwa legatong la motho yo mongwe, romela bohlatse bja maemo ao kgopelo e dirwago ka wona bakeng sa go kgotsofatša QCTO ka mo go lekanego.

6. Kgopelo le ditefo tša phihlelelo

- 6.1 Mokgopedi o letetšwe go lefa ditefišo tša kgopelo le tša phihlelelo go dumelelana le karolo 52 le 54 tša PAIA ka ge go bontšhitšwe go seripa 2, 3, le 4 sa Karolo III ya Koketšo ya A go Molawana wa mabapi le Tšwetšopele ya Phihlelelo ya Tshedimošo (GNR 187, GG 23119 ya 15 Febereware 2002). Go hwetša se gabonolo, ditefišo tše di beilwego tša kgopelo le phihlelelo di bontšhitšwe go Šetule 2 ya Manyuale ye.

- 6.2 Godimo ga moo, mokgopedi a ka kgopelwa gore a lefe tšhelete ya depositi ka ge go bontšhitšwe go Šetule 2 ya manyuale ye.
- 6.3 QCTO e ka thibela phihlelelo ya rekoto le ge e le efe go fihlela ge mokgopedi a lefile tefo e nyakegago ka ge go bontšhitšwe go Šetule 2 ya manyuale ye.

7. Direkoto tše di swerwego ke QCTO

QCTO e swere direkoto go ya ka dihloogo le magoro a go fapafapana, go akaretše tše latelago:

7.1 Manyuale ya Phihlelelo ya Tshedimošo {Ka go dumelelana le karolo 14 ya Molao wa Tšwetšopele ya Phihlelelo ya Tshedimošo wa 2000 (Molao 2 wa 2000)}

7.2 Direkoto tša kgoro

- 7.2.1 Metsotso ya Khansele ya QCTO le Dikomiti tša yona
- 7.2.2 Mangwalo a ka gare a QCTO
- 7.2.3 Mangwalo a ka ntle a QCTO
- 7.2.4 Dipholisi le ditshepedišo tša ka gare
- 7.2.5 Dipholisi le ditshepedišo tša ka ntle
- 7.2.6 Ditumelelano tša Tirelo le ba maloko a boraro
- 7.2.7 Ditumelelano tša Ditirelo le makala a mangwe a semolao
- 7.2.8 Direkoto tše di amanago le tiišeletšo ya makgonthe
- 7.2.9 Direkoto tše di amanago le tlhahlobo ya tiišeletšo ya makgonthe
- 7.2.10 Direkoto tše di amanago le mangwalotumelelo
- 7.2.11 Direkoto tše di amanago le ditlhahlobo
- 7.2.12 Direkoto tše di amanago tlhabollo ya mangwalo a thuto
- 7.2.13 Direkoto tše di amanago le ditefikheite
- 7.2.14 Direkoto tša dinyakišišo, dingwalwa le mangwaloditaba

7.3 Direkoto tša tša ditšhelete

- 7.3.1 Direkoto kakaretšo tša ditšhelete
- 7.3.2 Tekanyetšo ya ditšhelete ya ngwaga ka ngwaga
- 7.3.3 Dipego tša ngwaga ka ngwaga tša ditšhelete
- 7.3.4 Ditatamente tša ngwaga ka ngwaga tša ditšhelete
- 7.3.5 Diterešara tša dithoto

- 7.3.6 Direkoto tša motšhelo wa letseno
- 7.3.7 Dipholisi le ditshepedišo tša tša ditšhelete tša ka gare
- 7.4 Dipego tša lefapha la merero ya bašomi
  - 7.4.1 Dikonteraka tša go thwalwa ga bašomi
  - 7.4.2 Dipholisi le ditshepedišo tša ka gare
  - 7.4.3 Direkoto tša Ditšhelete tša Motlaodutše
  - 7.4.4 Direkoto tša Thušabophelo
  - 7.4.5 Direkoto tša Bašomi
- 7.5 Dipego tša semolao

Bjalo ka lefapha la semolao le mothwadi, QCTO e swara dipego tše di hlokwago ke makala a fapafapanego a molao, go akaretša dipego tše di hlokwago goba di newago ke makala a latelago a molao:

- 7.5.1 Molao wa Motšhelo wa Letseno 58 wa 1962
- 7.5.2 Molao wa Dikamano tša Bašomi 66 wa 1995
- 7.5.3 Theo ya Maemo a Molao wa Khiri 75 wa 1997
- 7.5.4 Molao wa Tekatekano Mošomong 55 wa 1998
- 7.5.5 Molao wa Inšorensense ya go Felelwa ke Mošomo 63 wa 2001 •
- 7.5.6 Molao wa Phumolamegokgo Bakeng sa Dikgobalo le Malwetši Mošomong 130 wa 1993;
- 7.5.7 Molao wa Bolaodi bja Ditšhelete tša Setšhaba 1 wa 1999,bj,bj
- 7.6 Hle bona Šetule 3 ka mo tlase (Lelokelelo la direkoto tše di hwetšagalago ka bonako)

8. Pabalelo ya ditokelo

QCTO e ka ganetša kgopelo ya phihlelelo ya rekoto -

- 8.1 ge e ba kgopelo e sa sepedišane le tshepedišo ya dinyakwa tša PAIA;
- 8.2 motheong wa seo se boletšwego go Kgaolo 4 ya Karolo 3 ya Molao woo;
- 8.3 goba ka lebaka le ge e le lefe la semolao.

9. Khomišene ya Ditokelo tša Botho e bontšha kamoo go dirišwago PAIA.

Khomišene ya Ditokelo tša Botho, go latela karolo 10 ya PAIA, e kopantše pukwana ya kamoo go ka dirišwago Molao. Pukwana ye e na le tsebišo yeo e tlogo go thuša motho le ge e le ofe yo a nyakago go diriša tokelo yeo e bolelwago ke Molao gomme e hwetšagala ka maleme ka moka ao a lego molaong.

Pukwana ye e hwetšagala le go hlahlobja diofising tša Khomišene ya Ditokelo tša Botho:

Aterese ya moago: Braampark Forum 3, 33 Hoofd Street, Braamfontein
Aterese ya poso: Private Bag X2700, Houghton; 2041
Aterese ya imeile: mnyuswa@sahrc.org.za

le wepsaeteng ya yona ya www.sahrc.org.za

10. Ditharollo tše di lego gona mabapi le go palelwa ke go tšea kgato ga QCTO

10.1 Mokgopedi le ge e le ofe goba motho wa leloko la boraro, yo a ngongoregišwago ke sephetho sa Mohlankedi wa Tshedimošo wa QCTO sa go gana go nea tumelelo ya phihlelelo ya rekoto ya QCTO, a kare lebakeng la matšatši a 15 ka morago ga go amogela tsebišo ya sephetho, a ipelaetše kgahlanong le sephetho go Komiti Phethiši ya QCTO.

10.2 Boipiletšo bo swanetše bo-

10.2.1 be ka mokgwa wa go ngwalwa;

10.2.2 lebišwe go Komiti Phethiši ya QCTO; le

10.2.3 go ala mabaka a boipelaetšo.

10.3 Mokgopedi le ge e le ofe goba motho wa leloko la boraro, yo a ngongoregišwago ke sephetho sa Mohlankedi wa Tsebišo wa QCTO ge a dira boipiletšo, a ka ya kgorong ya tshoko e swanetšego bakeng sa go hwetša thušo.

11. Šetule 1

FOROMO A

KGOPELO YA PHIHLELELO YA DIREKOTO TŠA LEKALA LA SETŠHABA
(Karolo ya 18(1) ya Molao wa Tšwetšopele ya Pihhlelelo ya Tshedimošo wa
2000

(Molao 2 wa 2000)
[Molawana wa 6]

GO TLATŠA QCTO

Nomoro ya tšhupetšo: .....

Kgopelo e amogetšwe ke.....
.....

Leina le sefane tša Mohlankedi/Motlatšamohlankedi wa Tshedimošo ka

..... (letšatšikgvedi) go la.....
(lefelu)

Tefo ya kgopelo (ge eba e gona): R.....

Deposititi (ge eba e gona): R .....

Tefo ya pihhlelelo: R.....

Mosaeno wa Mohlankedi/Motlatšamohlankedi wa Tshedimošo

A. Dintlha tša lekala la setšhaba

Mohlankedi/ Motlatšamohlankedi wa Tshedimošo:	QCTO
---	------

B. Dintlha tša motho yo a kgopelago pihhlelelo ya rekoto

(a) Dintlha tša motho yo a kgopelago pihhlelelo ya rekoto di swanetše go ngwalwa ka mo tlase.
(b) Aterese le/goba nomoro ya fekese ka Rephabliking yeo tshedimošo e swanetšego go romelwa go yona e swanetše go fiwa.
(c) Bohlatse bja maemo ao kgopelo e dirwago ka ona, bo swanetše go tsenywa.

Maina ka botlalo le sefane:	
Nomoro ya boitsebišo:	
Aterese ya poso:	
Nomoro ya fekese:	

Nomoro ya mogala:	
Aterese ya imeile:	
Maemo ao kgopelo e dirwago ka ona; ge e direlwa motho yo mongwe:	

C. Dintlha tša motho yoo kgopelo e dirwago legatong la gagwe

Karolo ye e swanetše go tlatšwa FEELA ge kgopelo e dirwa legatong la motho yo mongwe.

Maina ka botlalo le sefane:

Nomoro ya boitsebišo:

D. Dintlha tša rekoto

(a) Efa dintlha ka botlalo tša rekoto yeo phihlelelo e nyakwago, go akaretša le nomoro ya tšhupetšo ge eba o wa e tseba, go thuša gore rekoto e hwetšwe.

(b) Ge eba sekgoba se se filwego ga se lekane, tšwelapele pampiring ya ka thoko gomme o e mataganye le foromo ye.

Mokgopedi o swanetše go saena dipampiri ka moka tša tlaletšo.

Tlhaloso ya rekoto goba karolo ya maleba ya rekoto:	
Nomoro ya tšhupetšo, ge eba e gona:	
Dintlha dife goba dife tša rekoto:	

E. Ditefo

(a) Mokgopedi yo a nyakago phihlelelo ya rekoto, ntle le rekoto yeo e nago le tshedimošo ya mokgopedi ka boyena, e tla dirwa fela ka morago ga ge tefo ya kgopelo e lefilwe.

(b) O tla tsebiswa ka ga tšhelete yeo e swanetšego go lefša bjalo ka tefo ya kgopelo.

(c) Tšhelete ye e lefelwago phihlelelo ya rekoto e sepedišana le sebopego seo phihlelelo e nyakwago ka sona le nako ya maleba ya go nyakišiša le go beakanya rekoto.

(d) Ge eba o na le maswanedi a go lokollwa ditefišong le ge e le dife tša ditšhelete, o kgopelwa gore o laetše lebaka la gona.

Lebaka la maswanedi a go lokollwa ditefišong tša ditšhelete:

F. Foromo ya phihlelelo ya rekoto

Ge eba o thibelwa ke bogole go bala, go lebelela goba go theetša rekoto ka sebopego sa phihlelelo yeo e filwego ka go 1 go fihla go 4 ka tlase, laetša bogole bja gago gomme o laetše sebopego seo rekoto e nyakwago ka sona.

Bogolofadi: _____		Sebopego seo rekoto e nyakwago ka sona:		
Swaya lepokisi la maleba ka X. DINOUTSE: (a) Kgotsafalo ya dinyakwa tša kgopelo ya gago malebana le sebopego seo se hlokwago sa phihlelelo e sepedišana le sebopego seo rekoto e hwetšagalago ka gona. (b) Phihlelelo ka sebopego seo se kgopelwago e ka ganetšwa ka mabaka a mangwe. Mo mabakeng a bjalo o tla tsebišwa ge eba o tla fiwa sebopego se sengwe. (c) Tefo yeo e lefšwago bakeng sa phihlelelo ya rekoto, ge eba e gona, e tla laetšwa ka mokgwa o mongwe ke sebopego seo e kgopelwago ka sona. 1. Ge eba rekoto e ka sebopego sa go ngwalwa goba go gatišwa:				
	khopi ya rekoto*	tlhahlobo ya rekoto		
2. Ge eba rekoto e na le diswantšho tša go bonwa - (se se akaretša diswantšho, diselaete, dikgatišo tša video, diswantšho tša khomphuthara, dithalwa, bj.bj):				
	lebelela diswantšho	Khophi ya diswantšho*	Ngwalollo ya diswantšho*	
3. Ge eba rekoto e na le mantšu goba tshedimošo yeo e ka tšweletšago modumo:				
	Theetša sebapalwa (khasete)	phetolelo ya sebapalwa* (tokumente ya go ngwalwa goba ya go gatišwa)		
4. Ge eba rekoto e swerwe ka khomphuthareng goba ka sebopego sa elektroniki goba motšhene wa go balega:				
	khophi e gatišitšwego ya rekoto*	khophi ya tshedimošo ya go gatišwa go tšwa go rekoto*	khophi ya go kgona go balwa ka khomphuthara* (tisiki ya sitifi goba tisikipipitlelwa)	
*Ge eba o kgopetše khophi goba ngwalollo ya rekoto (ye e lego ka godimo), naa o rata gore khophi-ngwalollo e romelwe go wena? Thomelo e a lefelwa.			EE	AOWA

Ela hloko gore ge e le gore rekoto ga e hwetšagale ka polelo yeo o e ratago, o tla dumelelwa phihlelelo ka polelo yeo rekoto e hwetšagalago ka yona.

O ka rata go amogela rekoto ka polelo efe?

G. Tsebišo ya sephetho mabapi le kgopelo ya phihlelelo

O tla tsebišwa ka go ngwala ge eba kgopelo ya gago e dumeletšwe/ganeditšwe. Ge eba o rata go tsebišwa ka mokgwa o mongwe, o kgopelwa gore o laetše mokgwa le go fa dintlha ka botlalo tše di hlokagalago go dira gore re kgone go fihlelela dinyakwa tša kgopelo.

O rata go tsebišwa bjang ka sephetho mabapi le kgopelo ya gago ya phihlelelo ya rekoto?

E saennwe go la .....letšatšing le la ..... kgweding ya.....20 .....

MOSAENO WA MOKGOPEDI
GOBA MOTHO YO KGOPELO
E DIRWAGO LEGATONG LA
GAGWE

12. Šetule 2

DITEFO TŠE DI LAEDITŠWEGO BAKENG SA MAKALA A MMUŠO

Karolo ya ii ya Tsebišo ya 187 ka Kuranteng ya Mmušo ka di 15 Febereware 2002 (Šetule 12 e swanetše go balwa gotee le Tsebišo – ya Karolo A ya Koketšo ya A - go latela Molao wa Tšwetšopele ya Pihhlelelo ya Tshedimošo wa 2000 [Molao 2 wa 2000])

1. Tefo ya khophi ya manyuale bjalo ka ge e laeditšwe ka go Molawana wa 5 (c) ke R0,60 go khophi ye nngwe le ye nngwe ya letlakala la bogolo bja A4 goba karolo ya lona.
2. Ditefo tša pušološo tšeo di laeditšwego ka go Molawana wa 7(1) di ka tsela e latelago: R,cc
  - (a) Bakeng sa fothokhophi e nngwe le e nngwe ya letlakala la bogolo bja A4 goba karolo ya yona 0,60
  - (b) Bakeng sa khopi e nngwe le enngwe ya matlakala a bogolo bja A4 goba karolo ya yona yeo e lego khomphutheng goba ka sebopego sa elektroniki goba ya go kgona go balwa ke motšhene 0,40
  - (c) bakeng sa khophi ya go kgona go balwa ke khomphiutha go –
(ii) Tisikipipitlelwa (CD) 40,00
  - (d) (i) bakeng sa ngwalollo ya diswantšho tša go bonwa go letlakala la bogolo bja A4 goba karolo ya lona 22,00
(ii) bakeng sa khophi ya diswantšho tša go bonwa 60,00
  - (e) (i) bakeng sa ngwalollo ya rekoto ya go kwewa, go letlakala la bogolo bja A4 goba karolo ya lona 12,00
(ii) bakeng sa khophi ya rekoto ya go theetšwa 17,00
3. Tefo ya kgopelo ye e lefšago ke mokgopedi yo mongwe le yo mongwe ntle le ya mokgopedi ka boyena yeo e laeditšwego ka go Karolwana ya 7(2) ke R35, 00.
4. Ditefo tša pihhlelelo tšeo di lefšago ke mokgopedi yoo a laeditšwego ka go molawana wa 7 (3) di ka mokgwa wo o latelago: 14

	R,cc
(1)(a) Bakeng sa fothokhophi ye nngwe le ye nngwe ya letlakala la bogolo bja A4 goba karolo ya yona	0,60
(b) Bakeng sa khopi e nngwe le enngwe ya matlakala a bogolo bja A4 goba karolo ya yona yeo e lego khomphutheng goba ka sebopego sa elektroniki goba ya go kgona go balwa ke motšhene	0,40
(c) Bakeng sa khophi ya go kgona go balwa ke khomphiutha go -	
(ii) Tisikipipitlelwa (CD)	40,00
(d) (i) Bakeng sa ngwalollo ya diswantšho tša go bonwa go letlakala la bogolo bja A4 goba karolo ya lona	22,00
(ii) Bakeng sa khophi ya diswantšho tša go bonwa	60, 00
(e) (i) bakeng sa ngwalollo ya rekoto ya go kwewa, go letlakala la bogolo bja A4 goba karolo ya lona	12,00
(ii) bakeng sa khophi ya rekoto ya go theetšwa	17,00
(f) Go nyakišiša le go beanya rekoto ya kutullo, ke R15.00 ka iri goba karolo ya iri, go sa akaretšwe iri ya mathomo, yeo e hlokagalago go dira nyakišišo goba peakanyo ye bjalo.	
(2) Bakeng sa Karolo ya 22(2) ya Molao, dintlha tše di latelago di a šomišwa:	
(a) diiri tše tshela e lego diiri tše di swanetšego go feta pele go ka lefša depositi; le	
(b) tee-tharong ya tefo ya go fihlelela rekoto e lefiwa bjalo ka depositi ke mokgopedi.	
(3) Go lefša tšhelete ya go posa ge khophi ya rekoto e romelwa go mokgopedi.	

13. Šetule 3

LELOKELELO LA DIREKOTO TŠEO DI HWETŠAGALAGO KA BONAKO LE PHIHLELELO
DIREKOTONG TŠE BJALO:

(Karolo 15 ya Molao wa Tšwetšopele ya Phihlelelo ya Tshedimošo 2000 (Molao
2 wa 2000))

[Molawana wa 5A]

KHANSELE YA BOLENG YA DIKGWEBIŠANO LE MEŠOMO

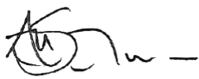

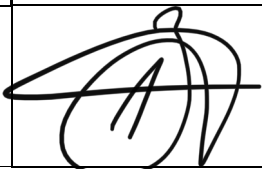
Tlhaloso ya magoro a direkoto tšeo di hwetšagalago ka bonako go latela karolo 15 (1) ya Molao wa	Mokgwa wa phihlelelo ya direkoto
Bakeng sa Tekolo go latela karolo 15(1){a}{i}	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Molaotheo wa QCTO 2. Maanotshepedišo a QCTO 3. Leanophathagatšo la ngwaga ka ngwaga la QCTO 4. Ditokumente tša go hwetša dithentara 5. Melao e hlamilwego ke QCTO 6. Dikgoba tša mešomo 7. Ditatamente tša Kgoro tša Bobegaditaba le Dithero 8. Dikgatiso tša kgoro 9. Ditokumente tša pholisi 10. Mangwalophatlalatšwa 11. Baabi ba Dumeletšwego ba Tihabollo ya Mabokgoni 12. Mafelo a Tekolo ya Kgwebišano bakeng sa histori ya kgwebišano 13. Mafelo a Tekolo a Dumeletšwego bakeng sa Mangwalo a Thuto a Mošomo a mafsa (Dikgwebišano & Go se Gwebišane) 14. Lelokelelo la Mangwalo a Thuto a Mošomo 15. Lelokelelo la Mangwalo a Thuto a Mošomo ao a Akanyetšwago 	<p>Direkoto tše di a hwetšagala gore di hlahlobje QCTO ge di kgopelwa goba go lefišwa Ofising ya Motlatšamohlankedi wa Tshedimošo, Private Bag X278, Pretoria,0001 goba Aterese ya Moago: 256 Glyn Street, Hatfield , Pretoria 0083, Imeile: info@qcto.org.za, Nomoro ya Mogala: (012) 003-1800</p> <p>Goba etela wepsaete ya rena ya www.qcto.org.za</p>
--	--

16. Diforomo	
<p>Bakeng sa go kopisa go ya ka karolo</p> <p>15(1)(a)(ii)</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tulagagnyo ya Leano ya QCTO 2. Dipeakanyo tša Ngwaga le Ngwaga tša Mošomo wa QCTO 3. Dingwalwa tša QCTO 4. Ditokomane tša Dithentara /Thentariša 5. Baabi ba Dumeletšwego ba Tlhabollo ya Mabokgoni 6. Mafelo a Tekolo ya Kgwebišano bakeng sa histori ya kgwebišano 7. Mafelo a Tekolo a Dumeletšwego bakeng sa Mangwalo a Thuto a Mošomo a mafsa (Dikgwebišano & Go se Gwebišane) 8. Ditokomane tša Pholisi 9. Dikgoba tša Mešomo 10. Diforomo 11. Dithero 12. Tšwetšopele ya Pihlelelo ya manyuale ya Tshedimošo 	<p>Direkoto tše di a hwetšagala gore di rekwe goba di kopitšwe go QCTO ge di kgopelwa goba Ofising ya Motlatšamohlankedi wa Tshedimošo, Private Bag X278, Pretoria,0001 goba Aterese ya Moago: 256 Glyn Street, Hatfield , Pretoria 0083, I-meile: info@qcto.org.za , Nomoro ya Mogala: (012) 003-1800</p> <p>Goba etela wepsaete ya rena ya www.qcto.org.za</p>
<p>Di hwetšagala mahala go latela karolo</p> <p>15(1)(a)(iii)</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Thulaganyo ya Leano ya QCTO 2. Dipeakanyo tša Ngwaga le Ngwaga tša Mošomo wa QCTO 3. Dingwalwa tša QCTO 4. Ditokomane tša Dithentara /Thentariša 5. Baabi ba Dumeletšwego ba Tlhabollo ya Mabokgoni 6. Mafelo a Tekolo ya Kgwebišano bakeng sa histori ya kgwebišano 7. Mafelo a Tekolo a Dumeletšwego bakeng sa Mangwalo a Thuto a Mošomo a mafsa (Dikgwebišano & Go se Gwebišane) 8. Diforomo 9. Dikgoba tša Mešomo 10. Tšwetšopele ya Pihlelelo ya manyuale ya Tshedimošo 	<p>Direkoto tše di hwetšagala mahala go QCTO ge di kgopelwa goba ofising ya Motlatšamohlankedi wa Tshedimošo, Private Bag X278, Pretoria,0001 goba Aterese ya Moago: 256 Glyn Street, Hatfield , Pretoria 0083, Imeile: info@qcto.org.za , Nomoro ya Mogala: (012) 003-1800</p> <p>Goba etela wepsaete ya rena ya www.qcto.org.za</p>

14. TUMELELO

MAEMO	MOSAENO	LETŠATŠI-KGWEDI
Molaodi: Taolo, Kotsi, Go Dumelelana & Bongwaledi (GRC&S) – Hlahloba - Ms A Solomon		14/12/2020
Mohlankedipharephare – Dipolelelo - Mr T Lata		15/12/2020
Modulasetulo legatong la Khansele ya QCTO –Go nea Tumelelo – Mr S Zungu		20/01/2021

Aterese ya Moago
33 Hoofd Street
Braampark Forum 3
Braamfontein
2198

Aterese ya Poso
Private Bag X 2700
Houghton
2041

TSEBIŠO GO YA KA TŠWETŠOPELE YA PHIHLELELO YA TSHEDIMOŠO YA 2 YA
2000 MABAPI LE: DITEFO TŠE DI AMANAGO LE DIKGOPELO TŠA PAIA DI LAOLWA KE
MELAWANA FEELA E SEGO MELAO E MENGWE E ITŠEGO GOBA DIPHOLISI

Tsebišo ye ke ya go tsebiša gore Khomišene ya Ditokelo tša Botho ya Afrika Borwa (Khomišene) e tsebiša gore ditefo tše di amanago le dikgopelo tše di dirwago ka tlase ga Molao wa Tšwetšopele ya Phihlelelo ya Tshedimošo (Molao 2 wa 2000) (PAIA) di laolwa ke Melawana e amanago le PAIA feela, e sego melao le ge e le efe goba melawana. Ka gona, ditšhelete le ge e le dife tša tefo tše oketšegilego tše di nyakwago ke lekala la bosetšhaba goba le ikemetšego mabapi le dikgopelo tša PAIA ga di molaong.

Khomišene ke lekala la bosetšhaba le le ikemetšego leo ga bjale le laolwago ke PAIA go hlapetša go tsenywatirišong ga Molao. Tumelelanong le boikarabelo bja yona bja go netefatša go sepedišana le PAIA, Khomišene e lokolotše tsebišo ye bakeng sa go hlathollela makala ka moka ao a nago le kgahlego ao e lego Tona ya Toka le Tlhabollo ya Molaotheo yo a nago le matla a go dira diphepo mabapi le ditefo tše di amanago le dikgopelo tša PAIA. Khomišene e bile e tliša gore Motšhelo wa Boleng bja go Oketšwa (VAT) o lefelwa feela ke ditheo tše di ngwadišitšwego e le balefi ba VAT.

1. Molao wa Tšwetšopele ya Phihlelelo ya Tshedimošo PAIA o e nea tokelo e tiilego ya Semolao ya go fihlelela tshedimošo ka ge go bontšhitšwe ka tlase ga karolo 3:1 ya Molaotheo. Gaešita lege go arabela dikgopelo le go tšweletša direkoto le go di tšweletša gape ka mokgwa o nepagetšego le o rulagantšwego go tšea nako le go ja kudu, karolo 9 ya Molao ka go lebanya e bolela gore go be le mekgwa e dirišwago e atlegilego le ditšhepedišo bakeng sa go netefatša gore phihlelelo ya direkoto bobedi bakeng sa makala a setšhaba le a ikemetšego go a potlakišwa ka thelelo ka mo go ka kgonegago ka gona. Go feta moo, karolo 9 ya Molao e fa Tona ya Toka le Tlhabollo ya Molaotheo matla a go dira melawana yeo e lego mabapi le ditefo tše di amanago le dikgopelo tša makala a setšhaba le makala a ikemetšego.

2. Melawana go PAIA

Ka Febereware 2002 Tona ya Toka le Tlhabollo ya Molaotheo e phatlaladitše lenaneo la ditefo bakeng sa dikgopelo tša PAIA ka Kuranteng ya Mmušo leo le bontšhitšego se se latelago:

Ditefelo tša go Kgotela Direkoto

Go lebeletšwe gore bakgopedi ba makala a setšhaba le ao a ikemetšego ba lefe phihlelelo ya direkoto. Tefelo ya go kgotela direkoto go tšwa go lekala la setšhaba ke R35, mola tefelo ya go kgotela direkoto go tšwa go lekala le ikemetšego e le R50. Go bohlokwa go gopola gore batho bao ba kgotelago phihlelelo ya tshedimošo direktong tša bona ka noši ga ba lefe selo. Go feta moo batho bao ba golago tšhelete ya ka tlase ga R14.712 ka ngwaga (ge eba ba sa nyala) le R27.192 ka ngwaga (ge eba ba nyetše goba ba na le molekane wa bophelo) le bona ga ba lefe tefo ya kgotelo.

Ditefo tša Phihlelelo ya Direkoto

Gape go lebeletšwe gore bakgopedi ba lefele phihlelelo ya direkoto bakeng sa go fihlelela direkoto tša makala a setšhaba le makala a ikemetšego, e lego se se akaretšago le go nyaka, go lokiša le go tšweletša gape ditokumnete. Peakanyo ya ditefelo tša dikgopelo bakeng sa makala a setšhaba le ao a ikemetšego e ka tsela e laelago:

Makala a Setšhaba:

- Khophi ya letlakala la bogolo bja A4—60 sente
- Go printha letlakala la bogolo bja A4 -40 sente
- Khophi go CD-R40
- Ngwalollo ya diswantšho tša go bonwa go letlakala la bogolo bja A4 - R22
- Khophi ya diswantšho tše bonwago -R60
- Ngwalollo ya rekoto ya go kwewa go letlakala la bogolo bja A4 - RI2
- Khophi ya kgatišo ya go theetšwa -RI7
- Go nyakišiša le go beakanya rekoto ya kutollo, ke R15 ka iri goba karolo ya iri go sa akaretšwe iri ya mathomo, yeo e hlokagalago go dira nyakišišo goba peakanyo ye bjalo.
- Ditefelo tša kgonthe tša thomelo

Makala a Ikemetšego:

- Khophi ya letlakala la bogolo bja A4 -- RI .I0
- Go printha letlakala la bogolo bja A4 - 75 sente
- Khophi go CD -- R70
- Ngwalollo ya diswantšho tša go bonwa go letlakala la bogolo bja A4- R40
- Khophi ya diswantšho tše bonwago -R60
- Ngwalollo ya rekoto ya go kwewa go letlakala la bogolo bja A4 -R20
- Go nyakišiša le go beakanya rekoto ya kutollo, ke R30 ka iri goba karolo ya iri go sa akaretšwe iri ya mathomo, yeo e hlokagalago go dira nyakišišo goba peakanyo ye bjalo
- Ditefelo tša kgonthe tša thomelo

3. Balefi ba VAT ba Ngwadišitšwego

Khomišene e bile e tliša gore Motšhelo wa Boleng bja go Oketšwa (VAT) o lefelwa feela ke ditheo tše di ngwadišitšwego e le balefi ba VAT bjale ka ge go bontšhitšwe ka tlase ga karolo 23 ya Molao wa Motšhelo wa Boleng bja go Oketšwa wa 1991.

Ka Boikokobetšo,

Moemedi LM Mushwana

Modulasetulo wa Khomišene ya
Ditokelo tša Botho ya Afrika
Borwa